

ผลงานสร้างสรรค์รำถวายพระพร

ชุด เปรียบทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน

เรือเอก ศุภชัย อินสว่าง

รรท.อจช.ผศป.สกศ.รร.ตท.สปท. (วิทยาลัยนาวิกศิลป)

ความเป็นมาของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏดุริยางคศิลป์ เป็นศิลปะที่มีเอกลักษณ์บ่งบอกถึงคุณค่าแห่งความเป็นไทย ได้อย่างเต็มภาคภูมิเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์แห่งการเคลื่อนไหวที่มีลักษณะเฉพาะอันโดดเด่นแสดงให้เห็นภูมิปัญญาของบรรพชนในแต่ละท้องถิ่นด้วยการสร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าวิถีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยที่มีความหลากหลายและเปี่ยมล้นไปด้วยคุณค่าอันอนันต์

ชาติไทย เป็นชาติที่มีศิลปะการแสดงหลากหลายแสดงถึงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสูงส่งการแสดงนาฏศิลป์ไทย จึงมิใช่การแสดงเพื่อความงามเท่านั้นแต่เป็นศิลปะที่แฝงไว้ซึ่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษศิลปะของไทยเชื่อกันว่ามีที่มาจากสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) เกิดจากอารมณ์สะเทือนใจของมนุษย์ ๒) เกิดจากความเชื่อและความศรัทธาในสิ่งต่างๆ

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะที่มีมาคู่กับชาติไทย และได้รับการฟื้นฟูปลุกปั้นมาทุกยุคทุกสมัย โดยมีสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ความสำคัญทำนุบำรุงมาโดยตลอด มีการจัดการแสดงในงานต่าง ๆ เช่น งานราชพิธี รัฐพิธี และพิธีราษฎร์ ในแต่ละงานมีความแตกต่างกันออกไปซึ่งมีเอกลักษณ์บ่งบอกถึงวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่นาฏยจารย์และบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้อย่างชาญฉลาด เพื่อเป็นมรดกแก่ลูกหลานไทยมาจนถึงปัจจุบันและสืบสานต่อไปในอนาคต

ปัจจุบันศิลปินทางด้านนาฏศิลป์ ได้สร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งบางประเภทได้ใช้แนวความคิดในรูปแบบจารีตนิยมเป็นพื้นฐาน และบางประเภทได้คิดสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ตามจินตนาการโดยใช้ข้อมูลและบริบทรอบด้านเพื่อสร้างสรรค์ผลงานขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป โดยการแสดงนาฏศิลป์ไทยแบ่งได้หลายประเภทดังที่ นายธนิต อยู่โพธิ์ กล่าวว่า “นาฏศิลป์ไทย กล่าวคือ โขน ละคอนรำ และระบำ ๓ อย่างนี้เป็นของมีมาสืบเนื่องแต่โบราณ รักษากันไว้เป็นแบบแผนหลายชั่วอายุคน และตลอดเวลาหลายร้อยปี...” (ธนิต อยู่โพธิ์, ๒๕๑๖ : ๑-๒)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้อธิบายไว้ดังนี้ “ระบำ น. การแสดงที่ใช้ท่าพ่อนรำ ไม่มีเรื่องราว มุ่งความสวยงามหรือความบันเทิง จะแสดงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ เช่น ระบำพราหมณ์ ระบำกอย ระบำฉุยฉาย ก. พ่อนรำที่ไม่เป็นเรื่องราว มุ่งความสวยงามหรือความบันเทิง จะแสดงคนเดียวหรือหลายคนก็ได้” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒ : ๙๓๔)

“รำถวายพระพร” ตามคำบรรยายการแสดงรำถวายพระพรที่ปรากฏในหนังสือวิพิธทัศนาของกรมศิลปากร กล่าวว่า “การถวายพระพรให้พรกันเป็นธรรมเนียมของคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ ศิลปะการรำถวายพระพรจึงเกิดขึ้นด้วยเหตุดังกล่าว การรำถวายพระพรแสดงออกถึงความมีไมตรีจิต และอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกคุ้มครองให้

ทุกท่านปราศจากภัยอันตรายทั้งปวง ประสบแต่ความสุขความเจริญ สมหวังในสิ่งอันพึงประสงค์ทุกประการ” (กรมศิลปากร, ๒๕๔๒ : ๒๓๑)

นอกจากการรำถวายพรสำหรับบุคคลทั่วไปในโอกาสต่าง ๆ แล้ว การรำถวายพรแต่พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ จะใช้คำว่า “รำถวายพระพร” ซึ่งเป็นการแสดงชุดพิเศษลักษณะของการแสดงตรงกับ การแสดงที่เรียกว่า “ระบำ” เพราะมีจำนวนผู้แสดงมากกว่า ๒ คน มีการแปรแถว จุดมุ่งหมายของการแสดงที่มุ่งเน้น ความสวยงาม และความพร้อมเพรียง เป็นต้น ทั้งนี้ปัจจัยที่มีความสำคัญมากอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผลงานสร้างสรรค์ มีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์และมีลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงความเป็นตัวตนของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน คือ แนวคิดในการสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงาน

๒.๑ เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน “รำถวายพระพร” เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสสมโภชมงคลเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๘ พรรษา

๒.๒ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานเชิงบูรณาการความรู้ด้านนาฏศิลป์กับความรู้อาหาร และนำไปใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาดนตรีนาฏศิลป์ของนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้รับแรงบันดาลใจมาจากพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ได้ทรงอุทิศกำลังพระวรกายพระสติปัญญา กอปรกับทรงวิริยะอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อพสกนิกรชาวไทยมาอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

รำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน จึงเกิดขึ้นด้วยแรงบันดาลใจ ช่างต้น

กำหนดกรอบแนวคิด

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน สมมติให้นักเรียนเตรียมทหารเป็นตัวแทนของปวงราษฎรแสดงออกถึงการตอบแทนพระมหากษัตริย์คุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงบำเพ็ญ เพื่อประชาชนชาวไทยมาอย่างต่อเนื่อง ใช้ท่าทางและทักษะทางด้าน การทหามผสมผสานกับนาฏศิลป์ โดยนำมาสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทรำถวายพระพร

ขอบเขตในการสร้างสรรค์ผลงาน

ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

- ๖.๑ รวบรวมกระบวนการทำจากการแสดงโขนที่ใช้สื่อความหมายตามจุดประสงค์ของการแสดง
- ๖.๒ รวบรวมกระบวนการทำทางการปฏิบัติทางทวารที่นักเรียนเตรียมทหารมีความคุ้นเคย และมีความใกล้เคียงกันหรือสอดคล้องกับการแสดงนาฏศิลป์โขน
- ๖.๓ ออกแบบองค์ประกอบการแสดง แบ่งออกเป็น ๖ ส่วน คือ
 - ๖.๓.๑ ออกแบบลำดับการแสดง
 - ๖.๓.๒ ออกแบบและประพันธ์บท
 - ๖.๓.๓ ออกแบบการบรรเลงดนตรี และบันทึกเสียง
 - ๖.๓.๔ ออกแบบกระบวนการทำรำด้วยการบูรณาการทำทางทวารกับทำนาฏศิลป์โขน
 - ๖.๓.๕ ออกแบบเครื่องแต่งกาย
 - ๖.๓.๖ ออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง
- ๖.๔ นำเสนอโครงสร้างการแสดงชุดดังกล่าวต่อคณาจารย์ด้านการสร้างสรรค์ผลงาน
- ๖.๕ ปรับปรุงแก้ไขผลงานสร้างสรรค์ตามคำแนะนำ
- ๖.๖ ถ่ายทอดกระบวนการทำรำแก่นักเรียนเตรียมทหารและทำการฝึกซ้อม
- ๖.๗ เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์รำถวายพระพร ชุดเตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดินในงาน “เตรียมทหารร่วมใจ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย เทิดไถ้แม่แห่งแผ่นดิน” ซึ่งมีผู้บังคับบัญชา คณาจารย์ด้านดนตรีนาฏศิลป์ในจังหวัดนครนายก กำลังพล และนักเรียนเตรียมทหารร่วมรับชมในโอกาสนี้

ลำดับการแสดง

รำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน นี้ ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้แบ่งการแสดงออกเป็น ๓ ช่วง คือ

ช่วงที่ ๑ ปวงราษฎร์รวมใจ สื่อให้เห็นถึงความพร้อมเพรียง ความมีระเบียบ ของนักเรียนเตรียมทหาร ความสวยงามของรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้เพลงโล้ ประกอบการแสดงท่าทางและใช้หางนกยูงเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ช่วงที่ ๒ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน สื่อให้เห็นถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจต่าง ๆ เพื่อพสกนิกรชาวไทย โดยสื่อสารด้วยบทประพันธ์ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ และนำเสนอด้วยวิธีการเห่เรือ

ช่วงที่ ๓ พระเกียรติยศระบิลเกริกเกรียงไกร สื่อให้เห็นถึงคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่แผ่ไพศาลของโครงการต่าง ๆ ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงบำเพ็ญมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน โดยการนำเสนอผ่านการต่อตัวด้วยท่าทางต่าง ๆ อันสง่างามของนักเรียนเตรียมทหาร

ทำนองเพลงที่ใช้ในการแสดง

เพลงที่ใช้ในการแสดงผลงานสร้างสรรค์รำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน บรรเลงด้วยวงดนตรีไทยประเภทวงปี่พาทย์ มี จำนวน ๒ เพลง คือ เพลงโล้และเพลงรำปลูกต้นไม้

เพลงโล้ เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่ให้ความหมายการสัญจรทางน้ำ ในที่นี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการสื่อความหมายถึงความไหลของน้ำอันเปรียบเสมือนน้ำพระทัยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พระบรมราชชนนีพันปีหลวงที่มีต่อคนไทยอย่างไม่ขาดสาย และยังให้ความรู้สึกถึงความเย็นของสายน้ำ รวมไปถึง ภาพการเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์อีกด้วย

เพลงรวีปลูกต้นไม้ เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่สื่อความหมายถึงความสำเร็จในการประกอบกิจการต่าง ๆ ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำเพลงรวีปลูกต้นไม้ช่วงท้าย มาใช้ด้วยความต้องการสื่อความหมายถึงความสำเร็จของ พระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ทรงบำเพ็ญเพื่อพสกนิกรชาวไทย ได้ประสบผลสำเร็จช่วยพลิกฟื้นชีวิตให้แก่ปวงชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าเกิดความสุขและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นดังที่ปรากฏต่อสายตาชาวไทยและชาวโลก

บทประพันธ์ประกอบการแสดง

สำหรับบทประพันธ์ประกอบการแสดง ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ออกแบบโดยเลือกลักษณะคำประพันธ์ ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ มาเป็นโครงสร้างในการประพันธ์ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ผลงานต้องการให้ผู้รับชมการแสดงเกิด เข้าใจและรับรู้ถึงพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญมาแล้วนานัปการ

บทประกอบการแสดงรำถวายพระพร

ชุด “เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน”

เรือเอก ศุภชัย อินสว่าง ประพันธ์

-เพลงโล้-

-เห่เรือ-

น้อมถวายบังคม
บรมราชชนนี
ทรงกอบปรักจกรณีย์
ด้วยโครงการนานา
แปดสิบแปดพรรษา
เตรียมทหารรวมดวงใจ

เบื้องบรมบาทฐิติ
พระพันปีของประชา
เพื่อน้องพี่ทุกทิศา
ทรงนำพาชาติพ้นภัย
เป็นมหามงคลชัย
ถวายชัยทรงพระเจริญ

-ท้ายเพลงรวีปลูกต้นไม้-

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายโดยยึดความถูกต้องตามรูปแบบจารีตนาฏศิลป์ไทย และ เพื่อให้มีความคล่องตัวในการแสดงตามที่ได้ออกแบบท่าทางประกอบการแสดงไว้โดยเฉพาะในการแสดง ช่วงที่สาม ซึ่งมีการต่อตัวด้วยนั้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงกำหนดให้ผู้แสดง แต่งกาย ตามรายละเอียด ดังนี้

๑. สวมเสื้ออย่างน้อย สีฟ้า ปลายแขนสีน้ำตาล
๒. นุ่งผ้าโจงกระเบน สีน้ำตาลลายอย่าง
๓. รัดเอวด้วยผ้าโปร่ง สีน้ำเงินลายจุด
๔. สวมถุงเท้า สีดำ ยาวคลุมเข่า

ภาพที่ ๑ เครื่องแต่งกาย
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์, ๒๕๖๔.

อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ออกแบบให้ใช้ “หางนกยูง” เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง เนื่องด้วย “นกยูง” เป็นราชินีแห่งนก และได้รับยกย่องว่าเป็นสัตว์ที่มีความสง่างามมาก นอกเหนือจากความงดงามแล้ว ตามความเชื่อ “นกยูง” เป็นสัตว์ที่สื่อถึงความจงรักภักดี เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นมงคล

วิธีการนำหางนกยูงมาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง คือ คัดหางนกยูงที่มีขนาดความยาวประมาณ ๘๐-๑๒๐ ซม. มามัดรวมเข้าด้วยกันแล้วพันด้วยกำมะหยี่สีน้ำเงิน เป็นกำ ๆ ละ ๔๔ เส้น และตกแต่งด้วยแถบสีทอง โดยผู้แสดง ๑ คน จะใช้หางนกยูงจำนวน ๒ กำ รวมเป็น ๘๘ เส้น เท่ากับพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ภาพที่ ๒ หางนกยูงที่ใช้เป็นอุปกรณ์การแสดง
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์, ๒๕๖๔.

การคัดเลือกนักแสดง

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ออกแบบให้มีการต่อตัวในการแสดงช่วงที่สาม ดังนั้นการคัดเลือกนักแสดง จึงแบ่งผู้แสดงออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นฐานในการต่อตัว จะมีลักษณะที่มีร่างกายกำยำมีความแข็งแรง เพื่อรับน้ำหนักของผู้แสดงที่อยู่ด้านบน และสำหรับผู้แสดงที่ต่อตัวอยู่ด้านบนจะมีลักษณะร่างกายที่เล็กกว่าฐานเล็กน้อย เพื่อให้การแสดงดำเนินไปได้ด้วยดีและไม่เป็นอุปสรรคในการรับน้ำหนัก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานสร้างสรรค์ชุด เติร์ยมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้ทักษะทางทหารกับด้านนาฏศิลป์โขน สำหรับการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสมหามงคลเจริญพระชนมพรรษา ครบ ๘๘ พรรษา โดยนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ และใช้เป็นเอกสารทางวิชาการด้านการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง “รำถวายพระพร” สำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป

การเผยแพร่ผลงาน

รำถวายพระพร ชุด เติร์ยมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน นี้ ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ดำเนินการเผยแพร่ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ รูปแบบการแสดงจริง, รูปแบบสื่อออนไลน์ และรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งมีรายละเอียดการเผยแพร่ผลงาน ดังนี้

๑. รูปแบบการแสดงจริง

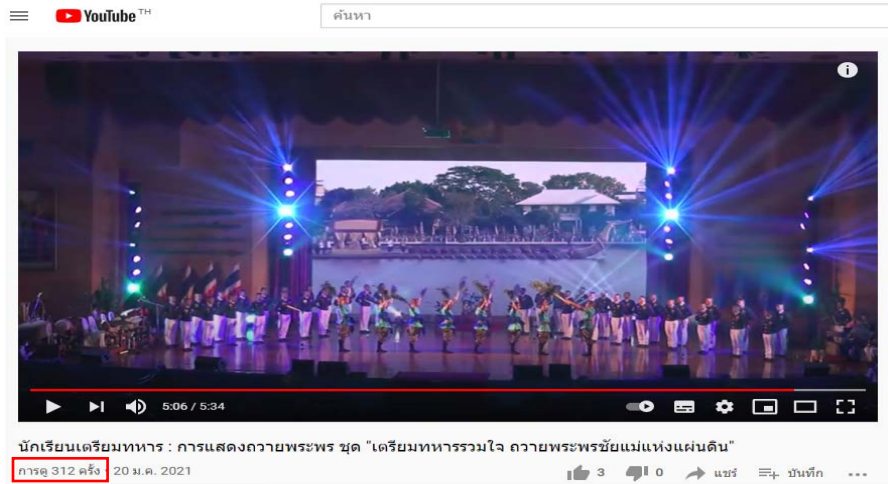
ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ดำเนินการเผยแพร่ในลักษณะการแสดงในกิจกรรมโครงการ “เติร์ยมทหารรวมใจ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย เติร์ยมแม่แห่งแผ่นดิน” เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสมหามงคลเจริญพระชนมพรรษา ๘๘ พรรษา ในวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ ณ หอประชุมนวมครินทร์ โรงเรียนเตรียมทหาร โดยมีผู้เข้าชมผลงาน รวมจำนวน ๗๐๐ นาย ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิกองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน ๑ นาย, ที่ปรึกษาสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จำนวน ๑ นาย, ผู้บังคับบัญชาของโรงเรียนเตรียมทหาร พร้อมคู่สมรส และกำลังพลของโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน ๘๖ นาย, คณะครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครนายก จำนวน ๑๒ นาย, นักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๓๐๐ นาย และนักเรียนเตรียมทหาร ชั้นปีที่ ๒ จำนวน ๓๐๐ นาย

ภาพที่ ๓ การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์การแสดง ณ โรงเรียนเตรียมทหาร
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์, ๒๕๖๔.

๒. รูปแบบการแสดงจริงเผยแพร่ในสื่อออนไลน์

ผู้สร้างสรรค์ผลงานรำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน ได้นำภาพและเสียงที่บันทึกไว้จากการแสดงจริง เผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูป ซึ่งผู้ที่ศึกษาสามารถรับชมได้ตามลิ้งค์ต่อไปนี้ <https://www.youtube.com/watch?v=OM1kSkGxOXs> มีผู้รับชมประมาณ ๓๐๐ ครั้ง

ภาพที่ ๔ การเผยแพร่ผ่านช่องทางยูทูป
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์, ๒๕๖๔.

๓. รูปแบบเอกสารทางวิชาการ

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์รำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน และกิจกรรมเตรียมทหารร่วมใจ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย เทิดไถ้แม่แห่งแผ่นดิน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนพรรษา ๘๘ พรรษา โดยการเขียนบทความลงในวารสารเทคโนโลยีป้องกันประเทศ Volme 10 Issue 39 : Jul-Sep. 2020 (ISSN 2229-1040) หน้า ๘-๙

ภาพที่ ๕ การเผยแพร่รูปแบบเอกสารทางวิชาการ
ที่มา : ผู้สร้างสรรค์, ๒๕๖๔.

ปัญหาที่พบในขณะที่ดำเนินการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ทำรำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน พบปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้แสดงในเรื่องของการปฏิบัติทำนาฏศิลป์โขนในบางท่า สันนิษฐานว่าอาจจะเกิดจากพื้นฐานของผู้แสดงที่ไม่คุ้นชินกับทำนาฏศิลป์โขน ในบางครั้งการสื่อสารด้วยคำศัพท์ทางนาฏศิลป์ หรือการใช้นาฏยศัพท์ยังคงเป็นปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากนักเรียนเตรียมทหารยังไม่เกิดความคุ้นชิน เช่น คำว่า “ด้นหลัง” เป็นต้น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงต้องพยายามใช้คำศัพท์ที่ผู้แสดงมีความคุ้นชิน ได้แก่ ใช้คำว่า “ยก-ออก” แทน คำว่า “ด้นหลัง” ทำให้ผู้แสดงเข้าใจและปฏิบัติได้ทันที

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องของเวลาในการฝึกซ้อม เนื่องจากนักเรียนเตรียมทหารมีตารางระเบียบปฏิบัติประจำที่ค่อนข้างจะมีเวลาอิสระสำหรับการฝึกซ้อมน้อย จึงต้องมีการเลือกใช้ท่าทางในการแสดงนาฏศิลป์โขนที่มีความใกล้เคียงกับท่าทางทหาร ซึ่งช่วยให้นักเรียนเตรียมทหารสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและจดจำทำได้มากขึ้น ทั้งยังสามารถแสดงทำรำนั่นออกมาได้อย่างสง่างาม

จากปัญหาดังกล่าว อาจถือได้เป็นผลดีที่ทำให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของการแสดงโดยนักเรียนเตรียมทหาร กล่าวคือ เป็นการแสดงที่มีความ **“แข็งแรง เรียบง่าย สง่างาม สมพระเกียรติ”**

ข้อเสนอแนะ

ผลงานสร้างสรรค์รำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัยแม่แห่งแผ่นดิน เป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยการปรับกระบวนการ และสร้างสรรค์องค์ประกอบของการแสดงในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อผู้แสดง เนื่องจากผู้แสดงเป็นนักเรียนเตรียมทหารที่มีประสบการณ์ด้านนาฏศิลป์ไทยค่อนข้างน้อย ผู้ศึกษาสามารถนำไปพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับความรู้ความสารถของผู้ที่จะแสดงเพิ่มเติมได้

การแสดงชุดนี้สร้างสรรค์ขึ้นด้วยจุดประสงค์เพื่อถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสเจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๘ พรรษา ดังนั้นหากผู้ที่ต้องการนำการแสดงชุดนี้ไปจัดแสดงในโอกาสอื่นๆ จึงควรจัดทำทใหม่สำหรับแสดง ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับโอกาสวัน เวลาและสถานที่ในการจัดแสดงด้วย

นอกจากนี้ อาจต้องอธิบายให้ผู้แสดงเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของการใช้อุปกรณ์การแสดงท่าทางให้มีความเข้มข้น จึงจะส่งผลให้การแสดงมีความสวยงามและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ในการจัดการแสดงแต่ละครั้งอีกด้วย

ภาพที่ ๖ QR CORD ผลงานสร้างสรรค์รำถวายพระพร ชุด เตรียมทหารรวมใจ ถวายพระพรชัย แม่แห่งแผ่นดิน

ที่มา : ผู้สร้างสรรค์, ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม

กัมปนาท โนนศรี, ๕ ก.ค.๖๓.

จตุพร รัตนวราหะ. เพลงหน้าพาทย์. เมือง สุโขทัย : โรงพิมพ์วิทยา, ๒๕๓๘.

ขวลิต สุนทรานนท์. ทะเบียนข้อมูล : วิพิธทัศนา ชุดระบำ รำ ฟ้อน เล่ม ๒. กรุงเทพฯ : ๒๕๕๐.

พูนพิศ อมาตยกุล. เพลง ดนตรี และนาฏศิลป์จากสารานุกรมเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๕๒.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

วิเชียร เกษประทุม. ลักษณะคำประพันธ์ไทย. ราชเทวี กรุงเทพฯ : บริษัท ธนชัยการพิมพ์, _____.

สวภา เวชสุรักษ์. วัฒนธรรมการแสดงของราชสำนักไทย จำเริญตัวนางในละครใน. บางกอกน้อย กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์. ๒๕๓๕.

สุขสันติ แวงวรรณ, ผศ.ดร.. ๒๘ มิ.ย.๖๓.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325 – 2477. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

อัมไพวรรณ เดชะชาติ, การศึกษาแนวคิด หลักการออกแบบทำรำถวายพระพรของผู้เชี่ยวชาญกรมศิลปากร กรณีศึกษา : นางรัจนา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต, สาขานาฏศิลป์ไทย, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, ๒๕๕๕.

ตรวจสอบโดย..

นาวาอากาศเอก วิพล สุขวิสัย

ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทหาร

กองบัญชาการ โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๔ มีนาคม ๒๕๖๔